

Міністерство культури та інформаційної політики України

*Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти*

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою

Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти

Протокол № 8

від «29» грудня 2021 р.

**Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ БАЯН»
середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з музичного мистецтва початкового професійного спрямування,
інструментальні класи**

**Київ
2021**

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ БАЯН» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва початкового професійного спрямування, інструментальні класи. Київ, 2021. 23 с.

- Укладачі: **Душний А. І.**, викладач Дрогобицького музичного фахового коледжу ім. В. Барвінського, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; завідувач кафедри народних музичних інструментів та вокалу Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти, *координатор групи*;
- Вербова В. В.**, викладач Остерської дитячої музичної школи Чернігівської області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;
- Заїчко Т. В.**, викладач, директор Вінницької дитячої школи мистецтв «Вишенька», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;
- Іванець В. П.**, викладач Львівського музичного фахового коледжу імені С. Людкевича, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;
- Качор Н. В.**, викладач Дитячої музичної школи № 3 Черкаської міської ради, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, заслужений працівник культури України;
- Літвінов С. І.**, викладач, директор Мистецької школи № 4 (м. Одеса), заслужений працівник культури України, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;
- Передрій С. М.**, викладач, завідувач відділу народних інструментів Запорізької дитячої музичної школи № 6, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;
- Сергієнко О. В.**, викладач Київської дитячої школи мистецтв № 6 ім. Г. Жуковського, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;
- Тарас Л. С.**, викладач Гірницької дитячої музичної школи, спеціаліст вищої категорії, старший викладач.
- Рецензенти: **Гончарова Т. А.**, викладач, директор Панютинської музичної школи Лозівської міської ради Харківської області, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист,;
- Дмитришин М. В.**, викладач, голова предметно-циклової комісії «Народні інструменти» Тернопільського мистецького фахового коледжу ім. Соломії Крушельницької, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, лауреат всеукраїнських конкурсів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Музичний інструмент баян» (далі – типова навчальна програма), розроблена з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовою освітньою програмою середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва початкового професійного спрямування, інструментальні класи (наказ Міністерства культури України від 23.07.2019 р. № 562), містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання учнів гри на баяні, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу в класі баяна. Нормативний зміст навчання за типовою навчальною програмою базується на методиках сучасної баянної школи, репертуарній спадщині різних епох, музично-виконавських традиціях і досягненнях провідних баяністів-виконавців.

Типова навчальна програма може бути основою для розробки викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни «Музичний інструмент баян». У робочій навчальній програмі, розробленій на основі цієї типової навчальної програми, викладач деталізує, конкретизує та адаптує нормативний зміст дисципліни, передбачений типовою навчальною програмою, відповідно до місцевих умов і потреб учня/учениці, визначає організаційні форми проведення та види навчальних занять, комплекс художньо-педагогічних технологій та методів викладання, необхідне методичне забезпечення, форми та засоби контролю якості знань учнів з урахуванням індивідуального підходу. Також викладач може реалізувати власний алгоритм викладання шляхом перерозподілу нормативного змісту навчання та зміни послідовності викладання навчального матеріалу дисципліни за модулями, уточнення додаткових обсягів навчального матеріалу та результатів навчання понад визначені типовою навчальною програмою.

Мета вивчення дисципліни орієнтована на формування в учнів базових навичок гри на баяні, розвиток рівня музично-виконавської майстерності, залучення до баянного мистецтва загалом, мотивації подальшого навчання гри на баяні на поглибленому підрівні початкової музичної освіти (за наявності) або в закладах фахової передвищої мистецької освіти.

Освітній процес з навчальної дисципліни «Музичний інструмент баян» здійснюється у формі навчальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю. Основною формою занять є *індивідуальний урок*.

Навчання проводиться за *модулями*. Кожен модуль передбачає формування певної частини компетентностей, що стають основою для подальшого навчання та досягнення нормативних навчальних результатів після завершення опанування типової навчальної програми.

Опанування нормативного змісту навчання за типовою навчальною програмою розраховано на мінімальну нормативну кількість навчальних тижнів – 35 тижнів на рік (без урахування канікулярних періодів) та на мінімальний нормативний обсяг часу на опанування програми, що становить для:

- 1 та 2 років навчання – 70 год. на рік (2 год. на тиждень);
- 3 – 5 років навчання – 105 год. на рік (3 год на тиждень).

3 метою реалізації індивідуального підходу до кожного/кожної учня/учениці та відповідно до принципів модульної системи навчання в робочій навчальній програмі **загальну кількість навчальних годин** рекомендовано розподіляти на розсуд викладача на: поглиблення та вдосконалення набутих навичок та вмій учнів або збільшення часу на вивчення окремих модулів (за індивідуальної потреби) учня/учениці; повторення/закріплення пройденого матеріалу; репетиції та підготовку до контрольних заходів та/або публічних виступів; планування та проведення інших форм роботи (відвідування культурно-мистецьких заходів, пов'язаних зі змістом мистецької освіти тощо); відпрацювання нормативного змісту навчання через непередбачувані обставини (карантин, хвороба учня/учениці тощо).

Навчальний репертуар дисципліни формується викладачем самостійно, враховуючи індивідуальні здібності учнів та рівень володіння інструментом.

Для моніторингу рівня навчальних досягнень учнів застосовуються форми **поточного та підсумкового контролю**.

Поточний контроль здійснюється викладачем упродовж навчального року: під час навчальних занять (поурочний контроль), за підсумками кожного модуля (модульний контроль). Поточний контроль може проходити у формі: контрольних уроків, заліків (зокрема з перевірки рівня технічних, творчих навичок), прослуховувань. Конкретні форми поточного (поурочного, модульного) контролю визначаються викладачем відповідно до робочої навчальної програми.

Підсумковий контроль здійснюється після завершення кожного року навчання у формі річного *контрольного заходу*, що включає перевірку результатів навчання за типовою навчальною програмою.

Наприкінці 5 року навчання проводиться **підсумковий контроль** за результатами опанування типової навчальної програми у формі **іспиту**.

Програму кожного заходу поточного та підсумкового контролів слід komponувати з різностильових, різнохарактерних творів (епох Ренесансу, Бароко, Класицизму або Романтизму, сучасних музичних напрямів (мюзет, свінг, джаз, поп, рок та ін.), оригінальних творів композиторів України та зарубіжжя).

Визначення рівня досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти передбачає оцінювання через виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) вираженні за поділом на 4 рівні: початковий (1 – 3 бали), середній (4 – 6 балів), достатній (7 – 9 балів), високий (10 – 12 балів). Метою оцінювання є визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом, визначеним цією типовою навчальною програмою на кожному з етапів навчання (*Додаток*).

Оцінювання має бути систематичним і послідовним, засновуватися на індивідуальному підході, спрямованому на підтримку учнів в їхніх навчальних успіхах, розумінні ними власного прогресу навчання й формуванні бажання досягати навчальних результатів за типовою навчальною програмою; воно не передбачає порівняння з навчальними досягненнями інших учнів.

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Перший рік навчання. Завдання: розвиток свободи виконавського апарату; опанування артикуляційно-штрихової техніки: різних видів туше, штрихів *legato, non legato, staccato*, залежно від характеру твору, динаміки, фактури; вдосконалення навичок ведення міха, прийому тремоло; оволодіння технікою виконання мелізму *форілаг*; використання літерних позначень нот; продовження вивчення поліфонії, музичного твору великої форми (сюїти); розвиток навичок самостійного розбору твору, підбору мелодій та акомпанементів на слух; повторення раніше вивченого репертуару.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
<p>Модуль 1. Ритмічні послідовності. Удосконалення навичок роботи над музичним твором. Поліфонія</p>	<p>Підготовка баяна до гри.</p> <p>Гра <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акордів</i> (тонічний тризвук з оберненням) та <i>ламаних акордів</i> (на правій клавіатурі та/або виборній системі) у гамах <i>C-dur, a-moll</i>.</p> <p>Відпрацювання ритмічних послідовностей:</p> <p style="text-align: center;"> </p> <p>у гамі <i>C-dur, a-moll</i> у різних штрихових комбінаціях.</p> <p>Туше та його види.</p> <p>Типи фактури. Поліфонія як вид багатоголосся. Основні</p>	<p style="text-align: center;">32</p>	<p>Має правильну посадку за інструментом, постановку рук, зокрема на виборній клавіатурі. Вміє регулювати ремені самостійно.</p> <p>Дотримується різних темпових співвідношень у виконанні <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акордів</i> (тонічний тризвук з оберненням) та <i>ламаних акордів</i> (на правій кавіатурі та зокрема виборній системі) у гамах <i>C-dur, a-moll</i>.</p> <p>Відтворює різні ритмічні послідовності (<i>дуолі, триолі, квартолі</i>) у гамах <i>C-dur, a-moll</i> штриховими комбінаціями <i>non legato, legato, staccato</i> у різних темпових співвідношеннях. Демонструє пульсацію та акцентування в ритмічних групах.</p> <p>Виконує основні види <i>туше</i>: <i>натиск, удар, поштовх, ковзання</i>; використовує їх, враховуючи конструктивно-акустичні особливості інструмента.</p> <p>Виконує твір з елементами поліфонії, передає особливості голосоведення.</p>

	<p>закономірності поліфонії.</p> <p>Опанування мелізму <i>форшлагу</i> та його видів.</p> <p>Види простих музичних форм.</p> <p>Навички самостійної роботи з розбору п'єс (рівень складності творів: елементарний підрівень початкової мистецької освіти).</p> <p>Літерні позначення нот.</p> <p>Повторення раніше вивчених творів.</p>		<p>Розпізнає графічне зображення <i>форшлагу</i> в нотному тексті, вміє правильно розшифровувати та грати види <i>форшлагів</i> (<i>короткий, подвійний короткий, довгий</i>).</p> <p>Визначає на прикладі твору з власного навчального репертуару основні елементи 2-х або 3-х частинних музичних форм: мотив, фразу, речення, період.</p> <p>Виконує п'єси та дотримується основних правил розбору нотного тексту (визначення тональності, розміру, особливостей мелодії, її ритмічних структур, аплікатури, штрихів, фразування тощо).</p> <p>Вміє розшифровувати літерні позначення нот (С – до, D – ре, E – мі, F – фа, G – соль, A – ля, H – сі, B – сіб) для їхнього використання в грі акомпанементів лівою рукою.</p> <p>Виконує твори, вивчені в попередні навчальні роки.</p>
<p>Модуль 2. Технічні навички гри: дещо, пальцеве тремоло. Сюїта</p>	<p>Ритмічні малюнки (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>), <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акорди</i> (тонічний тризвук з оберненням) та <i>ламані акорди</i> в гамах з одним ключовим знаком.</p> <p>Ознайомлення з аплікатурними принципами хроматичної гами</p>	38	<p>Відтворює різні ритмічні малюнки (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>) у різновидах штрихових комбінацій та розмаїтих темпових співвідношеннях в гамах з одним ключовим знаком, <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акорди</i> (з оберненнями) та <i>ламані акорди</i>.</p> <p>Виконує хроматичну гаму правою та лівою руками на готовій та/або виборній системі, знає її аплікатури</p>

	<p>(гра правою та лівою руками на готовій та/або виборній системі).</p> <p>Удосконалення роботи над міховеденням, опанування штриха <i>деташе</i>.</p> <p>Використання прийому <i>тремоло міхом</i>.</p> <p>Ознайомлення з прийомом гри <i>пальцеве тремоло</i>.</p> <p>Робота над твором великої форми – сюїтою.</p> <p>Основні принципи роботи з аплікатурою.</p> <p>Розвиток навичок підбору на слух мелодії та акомпанементу до неї.</p>	<p>принципи.</p> <p>Контролює рівність звучання, збалансованість рухів міха лівою рукою під час гри штрихом <i>деташе</i>.</p> <p>Вдосконалює якість виконання прийому <i>тремоло міхом</i>, опановує прийом гри <i>пальцеве тремоло</i>; використовує різні види <i>тремоло</i> у вправах та творах.</p> <p>Виконує сюїту (не менше 3 частин), розкриває її образний зміст зі збереженням цілісності форми, демонструє технічну та штрихову палітру гри.</p> <p>Вміє самостійно визначати аплікатуру в нотному тексті твору (або його фрагменті), розуміючи взаємозв'язок аплікатури з фактурою та стилістичними особливостями твору.</p> <p>Підбирає на слух просту мелодію, визначає головні ступені ладу, підбирає акомпанемент лівою рукою (з використанням головних ступенів ладу).</p>
Всього годин у навчальному році:	70	

Протягом першого року навчання учень/учениця опановує: 2 етюди, 8 – 10 творів різних за жанрами та характером (*1 поліфонічний твір, 1 твір великої форми, 1 твір українського композитора або обробку української мелодії, 1 – 2 мелодії, підібрані на слух, 1 – 2 твори, вивчені самостійно*).

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять 2 різнохарактерні твори, серед яких обов'язково поліфонічний твір або твір великої форми.

Під час виконання програми **підсумкового річного контролю** учень/учениця:

- демонструє якісне виконання навчальної програми із використанням засвоєного спектру виконавських вмінь та навичок;
- усвідомлено контролює міховедення;
- передає образний зміст твору великої форми.

Другий рік навчання. Завдання: ознайомлення з підголосковою поліфонією; опанування гри *терціями*; оволодіння технікою виконання мелізму *мордент*; удосконалення навичок міховедення; ознайомлення з формою варіацій; транспонування мелодій; збагачення концертного репертуару.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 3. Накопичення технічних навичок гри. Підголоскова поліфонія. Опрацювання штрихів: <i>tenuto, portato</i>, мелізму (<i>мордент</i>). Удосконалення навичок міховедення	<p>Ритмічні малюнки (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>), <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акорди</i> (тонічний тризвук з оберненням) та <i>ламані акорди</i> в гамах з двома ключовими знаками.</p> <p>Підголоскова поліфонія в народних піснях.</p> <p>Вивчення мелізму <i>мордент</i> та його видів.</p> <p>Опрацювання штрихів: <i>tenuto, portato</i>.</p> <p>Філірування звуку в творах кантиленного характеру.</p>	32	<p>Відтворює різні ритмічні малюнки (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>) у різновидах штрихових комбінацій та різних темпових співвідношеннях у гамах з двома ключовими знаками, <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акорди</i> (тонічний тризвук з оберненнями) та <i>ламані акорди</i>.</p> <p>Виконує обробку народної пісні з елементами підголоскової поліфонії, дотримуючись плавності ведення голосів, виразності мелодичних ліній.</p> <p>Розпізнає графічне зображення <i>морденту</i> в нотному тексті, вміє правильно розшифровувати та грати види <i>мордентів</i> (одиначний перекреслений, одиначний неперекреслений, подвійний перекреслений, подвійний неперекреслений).</p> <p>Розуміє позначення в нотному тексті та використовує штрихи <i>tenuto, portato</i> у вивчених творах.</p> <p>Вміє здійснювати філірування звуку відповідно образного змісту твору кантиленного характеру.</p>

	<p>Удосконалення навичок м'якого ведення та звуко-видобування під час використання динамічної шкали: від <i>pp</i> до <i>ff</i>.</p> <p>Розвиток музичної пам'яті.</p>		<p>Демонструє плавне ведення міха на «розтягування» і «стискання».</p> <p>Розуміє залежність гучності звуку від сили ведення міха, вміє відтворювати динамічні відтінки: від <i>pp</i> до <i>ff</i>.</p> <p>Тримає в репертуарі п'єси, вивчені в попередній період.</p>
<p>Модуль 4. Гра подвійними нотами правою рукою (терції). Твір великої форми: варіації</p>	<p>Гра <i>терціями</i> правою рукою в мажорних гамах з одним знаком при ключі.</p> <p>Вдосконалення виконання різновидів <i>арпеджіо</i> та <i>акордів</i> у мажорних та мінорних гамах до 2 знаків (та/або на виборній клавіатурі).</p> <p>Прийом гри <i>glissando</i>.</p> <p>Твір великої форми: варіації. Динамічний план та штрихове співвідношення у варіаціях.</p> <p>Формування навичок читання з листа п'єс, їх транспонування.</p> <p>Правила підготовки до сценічного виступу.</p>	38	<p>Контролює рухи правої руки, вільний стан зап'ястка під час гри <i>терціями</i> в мажорних гамах з одним знаком при ключі.</p> <p>Грає <i>арпеджіо</i> та <i>акорди</i> з використанням пальцевого та кистьового поштовху на готовій та/або виборній клавіатурі.</p> <p>Контролює правильне положення кисті, пальців правої руки на клавіатурі при висхідному та низхідному рухах під час виконання прийому гри <i>glissando</i>.</p> <p>Виконує варіації як цілісну велику форму. Передає характер кожної варіації окремо та всіх її частин разом. Дотримується у виконанні динамічної структури та штрихової палітри, темпових співвідношень.</p> <p>Вільно читає з листа п'єси, що відповідають за складністю елементарному підрівню початкової мистецької освіти, транспонує їх на певні інтервали вгору та вниз.</p> <p>Знає основні правила підготовки до публічного виступу.</p>
Всього годин у навчальному році:			70

Протягом другого року навчання учень/учениця опановує: 2 етюдів, 8 – 10 творів, різних за жанрами та характером (1 поліфонічний твір, 1 твір великої форми, 1 – 2 – оригінальні твори або твір/твори українського композитора/обробка української мелодії, 1 – 2 твори естрадного напрямку, 1 – 2 мелодії, підібрані на слух, 1 – 2 твори, вивчені самостійно).

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять 2 – 3 різнохарактерні твори, серед яких обов'язково твір великої форми або поліфонічний твір.

Під час виконання програми **підсумкового річного контролю** учень/учениця:

- демонструє спектр опанованих штрихів, прийомів гри, динамічної шкали;
- проявляє здатність до філірування звуку;
- демонструє виконавську культуру та артистизм на сцені.

Третій рік навчання. Завдання: засвоєння мелізматика (*трель, групето*), прийому гри *vibrato*; ознайомлення з контрастною поліфонією, формою рондо; опанування гри *октавами* та вдосконалення гри *терціями*; робота над музично-образною стороною творів з поглибленим засвоєнням агогіки, темброво-динамічними співвідношеннями; формування творчих навичок створення мелодій та акомпанементів до них.

Навчальна модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 5. Удосконалення технічних навичок гри. Контрастна поліфонія. Опрацювання мелізмів: трель та групето. Агогіка в музичних творах	Гра <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акордів</i> (тонічний тризвук зоберненням) та <i>ламаних акордів</i> (на правій клавіатурі та/або виборній системі) у гамах до трьох ключових знаків різними ритмічними малюнками (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>). Ознайомлення з контрастною поліфонією. Контрастна поліфонія в старовинних танцях. Прелюдія як самостійний твір. Особливості міховедення в поліфонічних	48	Дотримується різних темпових співвідношень у виконанні <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акордів</i> (тонічний тризвук з оберненням) та <i>ламаних акордів</i> (на правій клавіатурі та/або виборній системі в гамах до трьох ключових знаків різними ритмічними малюнками (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>) у різновидах штрихових комбінацій. Розуміє основні ознаки й принципи побудови контрастної поліфонії. Розрізняє види старовинних танців (менуєт, алеманда, куранта, сарабанда, жига, сициліана, гавот, буре, полонез, павана та ін.), визначає їхні жанрові риси. Виконує старовинний танець або прелюдію; демонструє відчуття

	<p>творах, штрихи та голосоведення.</p> <p>Вивчення мелізмів: <i>трель, групето.</i></p> <p>Агогічні відхилення <i>rubato, rallentando, accelerando, ad libitum, tenuto, ritenuto</i> в контексті фразування та стилістичних особливостей твору.</p>		<p>стійкого мелодико-ритмічного малюнку як кожного голосу, так і цілого твору, дотримання штрихів, мелізматика.</p> <p>Демонструє техніку зміни напрямку руху міха, чітку координацію рухів під час виконання поліфонічних творів. Усвідомлює значення виконання штрихів щодо кожного голосу.</p> <p>Розпізнає графічне зображення мелізмів у нотному тексті, вміє правильно розшифровувати та виконувати <i>трелі, групето.</i></p> <p>Розуміє значення термінів <i>rubato, rallentando, accelerando, ad libitum, tenuto, ritenuto.</i> Демонструє агогіку у фразуванні як незначне відхилення від основного темпу для досягнення більшої музичної виразності у звучанні твору.</p>
<p>Модуль 6. Гра подвійними нотами правою рукою (октави). Форма рондо. Темброво-динамічні співвідношення</p>	<p>Вивчення прийомів гри <i>октавами</i>, вдосконалення гри <i>терціями</i> правою рукою в мажорних гамах до трьох знаків, двома руками (з готовим басом у лівій руці) із дотриманням аплікатурних принципів.</p> <p>Робота над твором великої форми – рондо.</p> <p>Опанування прийомів гри <i>vibrato.</i></p>	<p>57</p>	<p>Контролює положення правої руки під час гри <i>октавами та терціями</i> в мажорних гамах до трьох знаків.</p> <p>Дотримується аплікатурних принципів під час гри двома руками (з готовим басом у лівій руці).</p> <p>Виконує твір у формі рондо. Визначає його характер та структурні компоненти.</p> <p>Демонструє здатність до цілісного звучання із збереженням єдиного темпу та ритму.</p> <p>Знає умовне позначення <i>vibrato</i> в нотному тексті, його види. Застосовує у творі відповідний вид <i>vibrato</i> з різною швидкістю, з прискоренням та заповільненням коливань.</p>

	<p>Темброво-динамічні співвідношення. Використання контрастної динаміки.</p> <p>Техніка використання регістрів (під час гри на тембровому або багатотембровом готово-виборному баяні). *</p> <p>Формування творчих навичок: створення мелодії, підбір на слух, підбір акомпанементу.</p>	<p>Вільно володіє всіма варіантами співставлення та плавного перетікання темброво-динамічних контрастів. Демонструє контрастну динаміку за рахунок володіння міхом (координує м'язові зусилля ведення міха та сили звуку).</p> <p>Правильно використовує реєстри відповідно до характеру твору. Розрізняє звукові градації, відмінності в нюансуванні*.</p> <p>Виконує мелодію, створену власно або підбрану на слух, підбирає акомпанемент у межах головних ступенів ладу.</p>
Всього годин у навчальному році:	105	

*Цей елемент змісту рекомендовано застосовувати в програмах, які розраховані на наявність відповідного інструмента в закладі мистецької освіти.

Протягом третього року навчання учень/учениця опановує: 2 етюди, 8 – 10 творів, різних за жанрами та характером (*1 поліфонічний твір, 1 твір великої форми, 1–2 – оригінальні твори або твір/твори українського композитора/обробка української мелодії, 1 – 2 твори естрадного напрямку, 1 – 2 мелодії, підібрані на слух, 1 – 2 твори, вивчені самостійно*).

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять 3 різнохарактерні твори, серед яких обов'язково твір великої форми або поліфонічний.

Під час виконання програми **підсумкового річного контролю** учень/учениця:

- використовує опановані різновиди техніки гри відповідно до характеру творів;
- демонструє здатність до агогічних відхилень (*rubato, rallentando, accelerando, ad libitum, tenuto, ritenuto*) у творах й прийом гри *vibrato*;
- володіє мелізматикою, голосоведенням, міховеденням в поліфонічному творі;
- розрізняє темброво-динамічні співвідношення (динаміка, реєстри, слуховий контроль).

Четвертий рік навчання. Завдання: освоєння імітаційної поліфонії; ознайомлення з сонатною формою; опанування творів естрадно-джазового напрямку; розширення обсягу більш складних прийомів гри; удосконалення творчих навичок, слухових уявлень.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
<p>Модуль 7. <i>Гра подвійними нотами правою рукою (сексти).</i> <i>Імітаційна поліфонія.</i> <i>Розвиток слухових уявлень</i></p>	<p>Вивчення прийомів гри <i>секстами</i>, вдосконалення гри <i>терціями та октавами</i> правою рукою в мажорних гамах до чотирьох знаків, двома руками (з готовим басом у лівій руці) із дотриманням аплікатурних принципів.</p> <p>Гра <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акордів</i> (тонічний тризвук з оберненням) та <i>ламаних акордів</i> (на правій клавіатурі та/або виборній системі) у гамах до чотирьох ключових знаків різними ритмічними малюнками (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>).</p> <p>Імітаційна поліфонія та її характерні ознаки. Канон, інвенція.</p> <p>Продовження формування творчих навичок та розвитку слухових уявлень.</p>	48	<p>Контролює положення правої руки під час гри <i>терціями, секстами, октавами</i> в мажорних гамах до чотирьох знаків. Дотримується аплікатурних принципів під час гри двома руками (з готовим басом у лівій руці).</p> <p>Дотримується різних темпових співвідношень у виконанні <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акордів</i> (тонічний тризвук з оберненням) та <i>ламаних акордів</i> (на правій клавіатурі та/або виборній системі) в гамах до чотирьох ключових знаків різними ритмічними малюнками (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>) у різновидах штрихових комбінацій.</p> <p>Розуміє основні принципи побудови імітаційної поліфонії. Виконує твір імітаційної поліфонії. Демонструє усвідомлене виконання окремих голосів та їх поєднання, відчуває спрямованість розвитку кожної мелодичної лінії.</p> <p>Грає з листа незнайомі твори, що відповідають складності елементарного підрівня. Підбирає на слух прості мелодії та акомпанементи до них, використовуючи поєднання басів з усіма видами акордів на лівій клавіатурі.</p>
<p>Модуль 8. <i>Ускладнення</i></p>	<p>Ознайомлення з ритмічними групами:</p>	57	<p>Чітко та ритмічно виконує групи з додаванням <i>квінтолей</i>,</p>

<p>ритмічних малюнків. Узагальнення техніки гри подвійними нотами (терції, сексти, октави). Сонатна форма. Напрями сучасної музики. Оригінальні виконавські прийоми</p>	<p><i>квінтоль, секстоль</i> на основі мажорних гам до п'яти знаків.</p> <p>Гра <i>терціями, секстами, октавами</i> у відповідних тональностях. <i>Пунктирний ритм.</i></p> <p>Твір великої форми: соната/сонатина. Виконавські принципи в роботі над твором.</p> <p>Ознайомлення з напрямками сучасної музики (на прикладі навчального репертуару).</p> <p>Ознайомлення з прийомами гри: – <i>рикошет</i>; – <i>кластер</i>; – <i>кластерне глісандо</i>.</p> <p>Розвиток технічних навичок виконання віртуозних творів, уміння швидко переключати увагу на різні види техніки. Удосконалення техніки перемикання</p>	<p><i>секстолей</i> на основі мажорних гам до 5 знаків з дотриманням визначеного темпу, зміни напрямку руху ведення міха.</p> <p>Точно відтворює <i>пунктирний ритм</i>.</p> <p>Виконує сонату/частину сонати/сонатину, розуміє їхню будову. Вирізняє контрастні теми, логіку тонально-гармонічного розвитку, характерні ознаки форми. Демонструє відчуття єдиної наскрізної лінії музичного розвитку твору. Використовує інтонаційні та динамічні нюанси, різноманітні способи звуковидобування. Розкриває образно-смісловий зміст твору.</p> <p>Розуміє стилістику виконання творів різних напрямів сучасної музики (джаз/поп/рок та ін.), відображає певні ритмічні, штрихові, динамічні особливості виконання цих творів.</p> <p>Знає умовні позначення <i>рикошету</i> в нотному тексті. Розуміє техніку відтворення міхом основних видів <i>рикошету</i> (<i>дуольний, тріольний</i>). Виконує <i>кластер, кластерне глісандо</i> долонею або кулаком різними видами туше як виразні прийоми для передачі особливого емоційного піднесення.</p> <p>Виконує твори рухливого характеру, якісно та швидко здійснює перехід з одного на інший вид техніки (наприклад: гамоподібна, арпеджована, акордова). Вміє своєчасно перемикати регістри (або підборідники) між частинами творів. *</p>
--	--	--

	регістрів (підборідників). * Удосконалення навичок транспонування мелодій з акомпанементом.		Транспонує підібрані на слух мелодії з акомпанементом в задані тональності.
Всього годин у навчальному році:		105	

*Цей елемент змісту рекомендовано застосовувати в програмах, які розраховані на наявність відповідного інструмента в закладі мистецької освіти.

Протягом четвертого року навчання учень/учениця опановує: 2 етюди, 8 – 10 творів, різних за жанрами та характером (*1 поліфонічний твір, 1 твір великої форми, 1 – 2 – оригінальні твори або твір/твори українського композитора/обробка української мелодії, 1 – 2 твори сучасного напрямку, 1 – 2 мелодії, підібрані на слух, 1 – 2 твори, вивчені самостійно*).

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять 3 різнохарактерні твори, серед яких обов'язково твір великої форми або поліфонічний.

Під час виконання програми **підсумкового річного контролю** учень/учениця:

– демонструє усвідомлене виконання імітаційної поліфонії, окремих голосів та їх поєднань, відчуває спрямованість розвитку кожної мелодичної лінії;

– демонструє навички виконання творів різних стилів сучасної музики (джаз/поп/рок та ін.) з використанням ритмічних, штрихових та динамічних особливостей;

– використовує опановані різновиди техніки гри відповідно до характеру творів;

– розрізняє темброво-динамічні співвідношення (динаміка, регістри, слуховий контроль).

П'ятий рік навчання. Завдання: ознайомлення з поліритмічними сполученнями тривалостей (*дуолі – тріолі, тріолі – квартолі* та ін.), твором імітаційної поліфонії: *фугета/фугато/фуга*; ускладнення репертуару за технічними та художніми вимогами; продовження формування музично-естетичного смаку на основі виконання різноманітного за стилем і характером репертуару; значна увага приділяється підготовці програми підсумкового іспиту, достатньої для продовження подальшого здобуття мистецької освіти професійного спрямування в системі фахової передвищої освіти, відтворенню та втіленню в музичних творах художніх образів, роботі над удосконаленням виконавської техніки.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
<p>Модуль 9. Накопичення, удосконалення виконавських навичок. Поліритмічні сполучення тривалостей нот. Сценічна витримка та артистизм</p>	<p>Гра <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акордів</i> (тонічний тризвук з оберненням) та <i>ламаних акордів</i> (на правій клавіатурі та/або виборній системі) у гамах до п'яти ключових знаків різними ритмічними малюнками (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>).</p> <p>Ознайомлення з поліритмічними сполученнями тривалостей (<i>дуолі – тріолі, тріолі – квартолі</i> та ін.).</p> <p>Ознайомлення з твором імітаційної поліфонії: <i>фугета/фугато/фуга</i>.</p> <p>Опрацювання навичок сценічної витримки та артистизму.</p>	<p>48</p>	<p>Дотримується різних темпових співвідношень у виконанні <i>арпеджіо</i> (довгі, короткі, ламані), <i>акордів</i> (тонічний тризвук з оберненням) та <i>ламаних акордів</i> (на правій клавіатурі та/або виборній системі) в гамах до п'яти ключових знаків різними ритмічними малюнками (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>) у різновидах штрихових комбінацій.</p> <p>Має уявлення щодо виконання складних ритмічних малюнків та поліритмічних сполучень тривалостей в одному темпі.</p> <p>Знає характерні риси <i>фугети/фугато/фуги</i>, особливості побудови фуги як найвищої форми поліфонії. Демонструє вміння самостійно розібрати фрагмент поліфонічного твору: підібрати раціональну аплікатуру, опрацювати окремо кожен голос, горизонтальний рух голосів та їхню вертикальну взаємодію.</p> <p>Демонструє виконання голосів різними прийомами пальцевої та міхової артикуляції, поєднаннями різних штрихів. Виконує поліфонічний твір (<i>фугети/фугато/фуги</i>), демонструє вміння чути поліфонічну тканину, вести кожен голос окремо і всю сукупність голосів в їх взаємозв'язку згідно характеру звучання усього твору.</p> <p>Демонструє сценічну витримку та артистизм, застосовує опановані засоби музичної виразності для відтворення</p>

			художнього образу музичного твору.
Модуль 10. Закріплення, удосконалення та розширення знань та вмінь, необхідних для якісної гри. Підготовка до випускного іспиту	<p>Удосконалення дрібної та крупної техніки.</p> <p>Робота над твором великої форми.</p> <p>Розвиток асоціативного мислення і образної уяви під час роботи над художнім образом музичного твору.</p> <p>Підготовка програми випускного іспиту: робота над основними виконавськими навичками.</p> <p>Відпрацювання, повторення вивченого репертуару, вільне володіння навичками самостійного розбору творів рівня 2 – 3 року навчання.</p> <p>Закріплення та вдосконалення творчих навичок учня.</p>	57	<p>Володіє навичками гри дрібної та крупної техніки правої та лівої рук на основі опанованих гам, арпеджіо, акордів, вправ, етюдів.</p> <p>Розкриває образний зміст твору великої форми, його характерні особливості, динамічно-штрихову шкалу та темпові співвідношення.</p> <p>Розкриває образну складову, демонструє процес виконання та передачі художнього змісту твору, проявляє здатність слухати себе під час власного виконання.</p> <p>Дотримується темпової єдності, ритмічної та звуковисотної точності, штрихової культури виконання творів, основних принципів динаміки звуку, агогіки, повного спектру тембральної палітри інструмента під час роботи над програмою випускного іспиту.</p> <p>Володіє базовими виконавськими навичками, вміє самостійно розбирати і читати з листа нескладні твори (рівня 2 – 3 року навчання).</p> <p>Впевнено володіє навичками підбору на слух мелодій з акомпанементом, транспонування етюдів та п'єс у вивчені тональності.</p>
Всього годин у навчальному році:			105

Протягом п'ятого року навчання учень/учениця опанує: 2 етюди, 8 – 10 творів, різних за жанрами та характером (*1 поліфонічний твір, 1 твір великої форми, 1 – 2 – оригінальні твори або твір/твори українського композитора/обробка української мелодії, 1 – 2 твори сучасного напрямку, 1 – 2 мелодії, підібрані на слух, 1 – 2 твори, вивчені самостійно*).

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять 1 поліфонічний твір, 1 твір великої форми, 2 різностильові, різнохарактерні твори, 1 етюд.

Під час виконання програми **підсумкового контролю** учень/учениця:

- демонструє технічну підготовку, різновиди виконавських прийомів у творах великої форми;
- виконує поліфонію та демонструє поліфонічне мислення;
- передає художній зміст твору;
- демонструє сценічну витримку та артистизм у процесі виконання музичних творів.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Беляков В., Стативкин Г. Аппликатура готово-выборного баяна: основы выборной клавиатуры. Москва : Советский композитор, 1978. 86 с.
2. Бесфамильнов В., Семешко А. Воспитание баяниста. Вопросы теории и практики. Київ : «Музична Україна», 1989. 200 с.
3. Власов В. Школа джаза на баяне и аккордеоне: учеб. пособ. Одесса : Астопринт, 2008. 160 с.
4. Душний А. Методи й прийоми вдосконалення роботи над музичним твором в класі баяну/акордеону. *Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини* : зб. матер. наук.-практ. конф., Львів, 3 листопада 2005 р. / ред.-упоряд. А. Душний, С. Карась, Б. Пиц. Дрогобич : Коло, 2005. С. 86–92.
5. Корихалова Н. Прочитання музики з листа. *Музична педагогіка та виконавство*: зб. ст. / упоряд. Серотюк П.; за заг. ред. проф. А. Семешка. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. Вип. 6. С. 35–55.
6. Нікіфорок С. Методичні рекомендації педагогам-баяністам (акордеоністам) початкових мистецьких навчальних закладів. *Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть* : зб. матер. та тез VIII між нар. наук.-практ. конф. (ДДПУ ім. І. Франка, 05 грудня 2014) / ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц. Дрогобич : П'освіт, 2014. С. 12–18.
7. Оберюхтин М. Проблемы исполнительства на баяне. Москва : «Музыка», 1989. 95 с.
8. Олексів Г. Перекладення для баяна: класифікація жанрових різновидів. *Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть* : зб. мат. та тез XIII міжнар. наук.-практ. конф. ДДПУ ім. І. Франка, 4 грудня 2020 / ред.-упоряд. А. Душний. Дрогобич : П'освіт, 2020. С. 91–94.
9. Олексів Я. Жанрові різновиди української дитячої баянної сюїти. *Музикознавчі студії Інституту мистецтв Волинського національного університету ім. Лесі Українки та Національної музичної академії України ім. П. Чайковського*: зб. наук. пр. / упоряд. О. І. Коменда. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. Вип. 5. С. 56–64.
10. Паньков О. Питання формування виконавської майстерності в процесі навчання гри на баяні. Кривий Ріг, 1995. 376 с.

11. Пуриц І. Гра на баяні: методичні статті / перекл. з рос. мови. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. 232 с.
12. Ризоль Н. Принципы применения пятипальцевой аппликатуры на баяне. Москва : Советский композитор, 1977. 279 с.
13. Салій В. Методика роботи над музичним образом у процесі навчання підлітків гри на баяні (акордеоні) : монографія. Дрогобич : Посвіт, 2013. 136 с.
14. Самітов В. Теоретичні основи фахового мислення музиканта-виконавця як критерій професійної майстерності: монографія. Луцьк : ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2011. 272 с.
15. Семешко А. Виконавська майстерність баяніста: методичні основи : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 144 с.
16. Серотюк І. Розвиток навичок орієнтування на баянних клавіатурах. *Музична педагогіка та виконавство* : зб. статей / упоряд. П. Серотюк; за заг. ред. проф. А. Семешка. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. Вип. 6. С. 77–95.
17. Сташевський А. Великі жанри в музиці для баяна та акордеона: тенденції розвитку в останній чверті ХХ та на початку ХХІ ст. : монографія. Луганськ : Поліграфресурс, 2007. 159 с.
18. Шахов Г. Игра по слуху, чтение с листа и транспонирование (баян, аккордеон). Владос, 2004. 240 с.
19. Яценко І. Позиційно-багаторядна аплікатура в баянному виконавстві: теорія та практика: навч. посіб. Старобільськ : ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2015. 99 с.

Нотогографія

1. Адамович М. Концертні твори для баяна, акордеона [Ноти]. Збараж : КМЦ «Рушник», 2011. Вип. 1. 25 с.; Вип. 2. 30 с.; 2013. Вип. 3. 34 с.
2. Бах Й. С. Двоголосні та триголосні інвенції [Ноти] / ред. К. Черні. Київ : Музична Україна, 1970. 64 с.
3. Бах Й. С. Добре темперований клавір [Ноти]. Київ : Музична Україна, 1973. Т. 1, 2.
4. Бах Й. С. Хоральні прелюдії [Ноти] / перекладення. для баяна А. Лисенка. Київ, 2003. 20 с.
5. Бажилін Р. Легка музика для акордеона (баяна) [Ноти]. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. Вип. 1. 36 с.; Вип. 2. 40 с.
6. Береза А., Лебедев В., Нестерович Б. Вивчення поліфонічних творів у класі баяна [Ноти]: навч.-метод. посіб. Вінниця : Планер, 2007. 262 с.
7. Береза А., Лебедев В., Нестерович Б. Твори українських композиторів у класі акордеонно-баянного виконавства [Ноты]: навч.-метод. посіб. Вінниця : Планер, 2008. Т. I. 214 с.; 2009. Т. II-III. 354 с.
8. Вірясова В. Концертні п'єси для баяна [Ноти]. Дніпропетровськ : Вид.-тв. центр «Гамалія», 2007. 28 с.
9. Власов В. Альбом для дітей и юношества [Ноти]. Одесса, 1999. 57 с.
10. Власов В. Дитячий альбом (цикл п'єс для виборного баяна): навч.-реп. зб. / ред.-упор. А. Душний, В. Шафета. Дрогобич : Швидкодрук, 2012. 36 с.

11. Власов В. Педагогічний репертуар баяніста: навч. посіб. [Ноти] / ред.-упоряд. А. Душний, В. Шафета. Дрогобич : Посвіт, 2017. Вип. 2. 40 с.
12. Гивель Б. Оригінальні твори та обробки народних мелодій для акордеона [Ноти]. Дрогобич : Посвіт, 2010. 62 с.
13. Дербенко Є. Музичний альбом для дітей / упор. П. Серотюк. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. 16 с.
14. Доренський О. Ступені майстерності. Вибрані етюди для баяна [Ноти]. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. 84 с.
15. Жилюк Т., Марценюк А. Нотарик: педагогічний репертуар учня-акордеоніста [Ноти]. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 68 с.
16. Зубицький В. Весняні струмочки. Цикли п'єс для готово-виборного баяна [Ноти]. Київ : Музична Україна, 1988. 48 с.
17. Колосовська О. Сюїта № 1. «Ескізи» для акордеона [Ноти]. Львів : ТеРус, 2009. 20 с.
18. Лоскутов Л. Альбом для дітей и юношества (баян) [Ноты]. Москва : «Музыка», 2006. 16 с.
19. Мантулев Е. Дитячий альбом «Прикарпатські візерунки» для готово-виборного баяна [Ноти]. Дрогобич : «Вимір», 2000. 20 с.
20. Марценюк А. Педагогічний репертуар баяніста (акордеоніста): навч. посіб. [Ноти] / ред.-упоряд. А. Душний. Дрогобич : Посвіт, 2016. 68 с.; 2017. Вип. 2. 36 с.
21. Марценюк А. Етюди для баяна та акордеона [Ноти]. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 42 с.
22. Марценюк А. Легкі обробки народних мелодій для баяна та акордеона [Ноти]. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 40 с.
23. Миськів І. Українські народні пісні і танці в легкій обробці для акордеона або баяна: репертуар для учнів музичних шкіл. [Ноти]. Тернопіль : «Тайп», 2005. 26 с.
24. Мясков К. Дитячий альбом для баяна [Ноти]. Київ : «Музина Україна», 1991. 104 с.
25. Нікіфорок А. Дитяча сюїта [Ноти]. Душний А., Пиц Б. *Творчість композиторів Львівської баянної школи* : навч. посіб. Дрогобич : Посвіт, 2010. С. 105–110.
26. Олексів Я. Подорож Фрикадельки: дитяча сюїта для баяна (акордеона) [Ноти]. Львів : Вид. Т. Тетюх, 2018. 16 с.
27. Олексів Я. Бабай: дитяча сюїта № 2 для баяна (акордеона) [Ноти]. Львів : Вид. Т. Тетюх, 2018. 24 с.
28. Олексів Я. Дві поліфонічні п'єси [Ноти]. Душний А., Пиц Б. *Творчість композиторів Львівської баянної школи*: навч. посіб. Дрогобич : Посвіт, 2012. Вип. 3. С. 52.
29. Онуфрієнко А. Альбом баяніста [Ноти] / упор. А. Душний, С. Карась. Дрогобич : Коло, 2005. Вип. 1. С. 7–15; 2009. Вип. 2. С. 15–23; 2014. Вип. 3. 32 с.
30. Повій, вітре, на Вкраїну: обробки українських народних пісень у перекладі для баяна [Ноти]. Дрогобич : Посвіт, 2005. 52 с.
31. Подгорний В. Три п'єси з «Альбому для юнацтва» [Ноти]. Подгорний В. Твори для баяна. Київ : «Музична Україна», 1988. С. 29–37.

32. Салій В. Весела сімка. Дитячий альбом баяніста (акордеоніста) : навч. посіб. [Ноти]. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2020. 20 с.
33. Самойленко Б. Дитяча сюїта (баян-аккордеон) [Ноти]. Саратов, 2000. 12 с.
34. Самойленко Б. Педагогический репертуар баяниста-аккордеониста: 2–7 классы ДМШ [Ноти]. Саратов : «Детская книга», 2000. 96 с.
35. Соколик С. Педагогічний репертуар баяніста-акордеоніста: навч.-реперт. зб. для мист. навч. закл. [Ноти] / муз. ред. А. Душний. Дрогобич : Посвіт, 2020. 28 с.
36. Соколов К. Педагогічний репертуар музиканта-інструменталіста: навч.-метод. посіб. [Ноти] / ред.-упоряд. А. Душний, В. Шафета. Дрогобич : Посвіт, 2014. 38 с.
37. Сорока В. Вибрані твори та обробки українських народних пісень для баяна та акордеона [Ноти]. Тербовля, 2002. 68 с.
38. Сорока В. Сходинки до майстерності. [Ноти]. Тернопіль-Тербовля, 2007. Зош. 1. 48 с.
39. Судариков А. Альбом для детей (баян или аккордеон) [Ноти]. Москва : Музыка, 2006. 32 с.
40. Судариков А. Альбом пьес и обработок (баян, аккордеон) [Ноти]. Москва, 2002. 34 с.
41. Супутник учня-баяніста : популярні мелодії в перекладенні для баяна [Ноти] / ред.-упор. І. Бурий, М. Корецький. Київ : «Музична Україна», 1988. Вип. 2. 68 с.; 1989. Вип. 3. 80 с.; 1990. Вип. 4. 80 с.; 1993. Вип. 5. 68 с.
42. Сюїти для юних баяністів [Ноти] / упор. П. Серотюк. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. Вип. 1. 36 с., Вип. 2. 36 с., Вип. 3. 44 с., Вип. 4. 44 с.; 2006. Вип. 5. 40 с., Вип. 6. 48 с., Вип. 7. 48 с., Вип. 8. 48 с.
43. Твори М. Лисенка в перекладі для баяна [Ноти] / ред.-упоряд. Є. Марченко, І. Фрайт. Дрогобич : Посвіт, 2006. 56 с
44. Твори для готово-виборного баяна / упор. А. Душного. Дрогобич : ДДПУ, 2003. Зошит 1. 28 с.; 2006. Зошит 2. 46 с.
45. Тече річка невеличка: українські народні пісні для баяна та акордеона в обр. І. Кобилкіна [Ноти]. Київ : «Музична Україна», 1998. 21 с.
46. Тимошенко О. Дитячий альбом для баяна [Ноти] / упоряд. та ред. А. Семешка. Київ : «Мелосвіт», 2004. 12 с.
47. Титов С. 50 етюдів для баяна на різні види техніки [Ноти]. Київ : «Музична Україна», 2002. 72 с.
48. Українські народні пісні і танці / перекладення та обр. для баяна М. Різоля. Київ : «Музична Україна», 1988. 88 с.
49. Чембержі М. Екзерциси: навч. пос. [Ноти]. Київ : ДМЦНЗКіМУ, 2003. 174 с.
50. Чембержі М. Музичні картинки: п'єси для готово-виборного баяна [Ноти]. Київ : ПТО «Мета-Арт», 1999. 76 с.
51. Шлюбик В. Дитячий альбом для баяна (акордеона) [Ноти]. Дрогобич : Посвіт, 2007. 40 с.

52. Шлюбик В. Педагогічний репертуар баяніста: навч. пос. [Ноти] / ред.-упор. А. Душний. Дрогобич : Посвіт, 2010. 60 с.

53. Шмыков А. Альбом для дітей и юношества: для баяна или аккордеона [Ноты]. Москва : «Музыка», 2000. 17 с.

54. Штимак П. Тече вода з Ужгорода: народна музика в обробці для акордеона [Ноти]. Ужгород : Карпати, 2006. 88 с.

55. Яшкевич І. Сонатина (в старовинному стилі) для баяна [Ноти]. Київ : «Музична Україна», 1969. 20 с.

56. 10 фуг українських композиторів в перекладенні для баяна [Ноти] / упоряд. та перекл. А. Батршина. Київ : Музична Україна, 1973. 36 с.

Інтернет-ресурси

1. MusicLavka: ноти для акордеонів. URL: <https://musiclavka.com.ua/catalog/noty-dlya-akkordeonov/> (дата звернення: 15.12.2021).

2. Александр Иванько – композиторский сайт. URL: <https://ivankomusic.com/> (дата звернення: 10.12.2021).

3. Библиотека Вячеслава Лукашевичуса: Ноты для баяна, акордеона и ансамблей с их участием. URL: http://lukashevichus.info/_n_bajan.htm (дата звернення: 12.12.2021).

4. Володимир Петрович Клименко. URL: <http://ukrnotes.in.ua/Klyumenko.php> (дата звернення: 05.12.2021).

5. Ноти для баяна в Україні. URL: <https://prom.ua/ua/Noty-dlya-bayana.html> (дата звернення: 01.12.2021).

6. Ноти для баяна та акордеона. URL: <https://accordion.org.ua/collections> (дата звернення: 19.12.2021).

7. Ноти для баяна. URL: <https://bigl.ua/ua/sc-101616-Noty-dlya-bayana> (дата звернення: 14.12.2021).

8. Нотная библиотека: баян/акордеон. URL: <http://nlib.org.ua/ru/pdf/accordion> (дата звернення: 23.11.2021).

9. Нотный магазин «Музична Україна»: ноти для баяна, репертуар ДМШ. URL: <http://muzukr.com/noty-dlja-bayan-5.html> (дата звернення: 04.12.2021).

10. Нотный архив Бориса Тараканова. URL: <http://notes.tarakanov.net/katalog/instrymenti/bayan/#instruments=5!page=1!str=> (дата звернення: 20.12.2021).

11. Ноты для баяна и акордеона. URL: <http://www.abbia.by/show.php?show=notes> (дата звернення: 15.12.2021).

12. Ноты для баяна, аккордеона. URL: <http://veiddshi.bel.muzkult.ru/bayan> (дата звернення: 10.12.2021).

13. Ноты для баяна. URL: <https://pianokafe.com/instruments/bayan/> (дата звернення: 11.12.2021).

14. Ноты для баяна. URL: <https://www.olx.ua/uk/list/q-ноты-для-баяна/> (дата звернення: 12.12.2021).

15. GoldAccordion.com – аккордеон и баян. URL: <https://goldaccordion.com/i> (дата звернення: 05.12.2021).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівні компетенції	Бали	Характеристика навчальних досягнень
Початковий	1 – 3	Рівень відтворення музичного тексту не відповідає програмним вимогам. Учень/учениця може виконувати окремі фрагменти музичних творів, робить численні помилки, демонструє низький рівень володіння технічними навичками. Відсутня виразність виконання.
Середній	4 – 6	Виконання творів має велику кількість недоліків: зупинки, текстові помилки, невпевненість, слабка динамічна та емоційна виразність. Якість звуковидобування, володіння технічними навичками знаходяться на посередньому рівні. Учні/учениці не вдається відтворення художнього змісту музичних творів. Відсутня свобода ігрового апарату.
Достатній	7 – 9	Учень/учениця демонструє необхідні навички та вміння, але мають місце: деякі технічні, темпові недоліки, порушення метроритмічної пульсації, основ міховедення, невпевненість у втіленні образно-емоційної складової музичних творів.
Високий	10 – 12	Впевнене та якісне виконання творів, які відповідають вимогам поточного етапу навчання. Учень/учениця демонструє: високий технічний рівень виконання, вільне володіння опанованими засобами звуковидобування та прийомами гри; втілення художнього образу музичного твору з усвідомленим застосуванням визначених засобів музичної виразності; впевненість, внутрішню і зовнішню свободу виконання, сценічну витримку та артистизм.